

DÜZCE İLİNDE GÖREV YAPAN HAKEMLERİN KARAR VERME STİLLERİNİN İNCELENMESİ

Rumeysa ALPER¹, Elif KARAGÜN², Levent GÖRÜN³

¹Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce, TÜRKİYE

²Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kocaeli, TÜRKİYE

³Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Original Makale

Amaç: Bu araştırma, Düzce ilinde görev yapan hakemlerin karar verme stillerinin incelenmesini amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu amaçla nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Düzce ilinde görev yapan farklı branş ve klasmanlardaki hakemler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Düzce ilinde görev yapan ve araştırmaya gönüllü katılım sağlayan 122 hakem oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak katılımcıların kişisel bilgilerini içeren Kişisel Bilgi Formu ve Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II kullanılmıştır. Ölçeğin birinci kısmı karar vermede öz saygıyı, ölçeğin ikinci kısmı ise karar verme stillerini ölçmektedir.

Bulgular: Bulgular normal dağılıma uymaları nedeniyle ortalamalarını demografik değişkenler açısından analiz edebilmek için; iki bağımsız grubu karşılaştırmak için Mann Whitney-U, ikiden fazla bağımsız grubu karşılaştırmak için ise Kruskal Wallis testlerinden yararlanılmıştır.

Sonuç: Elde edilen bulgular incelendiğinde, eğitim düzeyi, aylık gelir, hakemlik harici meslek, sporculuk geçmişi ve internet kullanım süresi değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: karar verme, hakem, karar verme stilleri, klasman

EXAMINATION OF DECISION-MAKING STYLES OF REFEREES WORKING IN DÜZCE PROVINCE

ABSTRACT

Original Article

Aim: This study aims to examine the decision-making styles of referees working in Düzce province.

Method: For this purpose, the survey model, one of the quantitative research methods, was used. The population of the research consists of referees in different branches and classifications working in Düzce province. The sample of the study consists of 122 referees working in Düzce province who voluntarily participated in the research. Personal Information Form containing personal information of the participants and Melbourne Decision Making Scale I-II were used as data collection tools. The first part of the scale measures self-esteem in decision making and the second part of the scale measures decision making styles.

Findings: In order to analyze the averages in terms of demographic variables, since the findings fit the normal distribution; Mann Whitney-U tests were used to compare two independent groups, and Kruskal Wallis tests were used to compare more than two independent groups.

Conclusion: When the findings obtained were analysed, it was seen that there were significant differences in the variables of education level, monthly income, occupation other than refereeing, history of sportsmanship and internet usage time.

Keywords: decision-making, referee, decision-making styles, class

*Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Rumeysa ALPER, rumeysaalper@duzce.edu.tr

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var/ Yes

1. GİRİŞ

İnsan, çevresiyle sürekli etkileşim halinde olan sosyal bir canlıdır. Bu etkileşimler, çözülmesi gereken sorunları ve karara bağlanması gereken alternatifleri de beraberinde getirmektedir. Alternatifler arasında doğru seçimi yapabilmek önemli bir olgu olarak kabul edilmiş ve bu olgu karar verme becerisi ile ilişkili olarak değerlendirilmiştir (Mann vd., 1998; Öztürk Çelik, 2020). Karar verme eylemi, tüm kültürlerde var olan ve seçim yapmamız gereken durumları içeren evrensel bir süreç (Mann vd., 1998), irade ve bilinç gerektiren zihinsel bir beceri şeklinde açıklanmıştır (Açııcı ve Çebi, 2020). Karar verme eylemi, bireysel farklılıkları da içermektedir. Kararın önemli olması, karmaşık olması ya da fazla alternatif içermesi alınan kararın stresli bir şekilde alınıp, durumun olumsuz sonuçlanmasına da neden olabilmektedir (Shiloh, Koren & Zakay, 2001). Türk Dil Kurumu ise karar kelimesini “Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı” şeklinde tanımlamıştır (TDK, 2023). Karar verme eyleminin kendi içinde belirli aşamaları olduğu; ilk aşamada amaca yönelik bilgi toplandığı, ikinci aşamada eldeki bilgilerden yola çıkılarak alternatifler oluşturulduğu ve son aşamada da amaca en uygun olan alternatifte karar kılındığı bildirilmiştir (Yerebatan, 2019). Karar verme yeteneği ya da eyleminin de tam olarak bu noktada büyük önem taşıdığı ileri sürülmüştür (Öztürk Çelik, 2020).

Günümüzde insanlar, hayatın hemen hemen her noktasında karar verme eylemini gerçekleştirirler. Karar verme davranışı, hayatın her alanında olduğu gibi sporda da vardır. Spor dünyasında, hızlı ve doğru kararlar verebilmek çok önemli olmakla birlikte bu görev büyük oranda hakemler tarafından gerçekleştirilmektedir. Hakem, bir vakayı gözden geçirip sonuca bağlamak üzere seçilmiş kişidir. Spor müsabakaları esnasında olası hataları görmek, gerekli uyarıları yapmak, rapor etmek, organizasyona bizzat tanıklık etmek vb. eylemler hakemlerin görevleri arasında yer almaktadır. Hakemlerin konumları gereği, doğru ve kritik kararları tarafsızca ve korkusuzca verebilmeleri çok mühim olarak değerlendirilmektedir (Öztürk Çelik, 2020; Yerebatan, 2019). Ayrıca hızlı ve doğru karar verme hakem performansının en önemli yönleri olarak değerlendirilmektedir (Guillén & Feltz, 2011). Önemli kararlar alınırken, seçeneklerin bol olması ya da durumun karmaşık olmasının strese yol açabildiği belirtilmektedir. Bunun sonucunda ise kararın olumsuz sonuçlar doğurabilmesi mümkündür. Alınacak kararın önemli olması, karmaşık olması ya da fazla alternatif içermesi de alınan kararın stresli bir şekilde alınıp, durumun olumsuz sonuçlanmasına da neden olabildiği ve karar verme stillerinin de bu noktada devreye girdiği belirtilmektedir (Filipe, Alvarez, Roberto & Ferreira, 2020; Shiloh, Koren & Zakay, 2001).

Hakem, kritik bir karar alırken edindiği tecrübeler ve durumun kritikliğine göre kendine özgü bir yol ya da bir taktik izlemektedir (Deniz, 2004). Karar verme sürecinde, bireysel farklılıkların yanı sıra spor branşına bağlı farklılıkların da hakemlerin karar verme süreçlerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Bireyin karar verme stili onun tepkilerinin de ne yönde olabileceğine işaret edebilmektedir. Bu sebeple karar verme konusunda kritik pozisyonda olan hakemlerin karar verme stillerinin bilinmesinin bu yöndeki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İlgili alan yazına bakıldığında hakemlerin karar verme stillerinin incelendiği çalışmalara rastlanmaktadır. Ancak bu çalışmaların büyük ölçüde tek branş üzerinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu açıdan farklı branşlarda çalışan hakemlerin karar verme stillerinin ne düzeyde olduğu sorusu ana problem olarak alınmış ve farklı branşlardaki hakemlerin karar verme stillerini ortaya koymak ve sosyo-demografik özellikler açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

Amaç

Çalışmanın amacı, Düzce ilinde görev yapan hakemlerin karar verme stillerini ortaya koymaktır. Bu ana amaca yönelik olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaktadır:

- Hakemlerin karar vermede öz saygıları ne düzeydedir ve karar verme stilleri nelerdir? Hakem branşlarına göre bir farklılık göstermekte midir?
- Hakemlerin karar vermede öz saygı düzeylerinde ve karar verme stillerinde cinsiyet, branş, yaş, medeni durum, kardeş sayısı, eğitim düzeyi, aylık gelir, branş, hakemlik süresi, hakemlik dışı meslek, sporculuk geçmişi, internet kullanım süresi değişkenlerine göre farklılıklar var mıdır?

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Tarama araştırmaları, bir gruba ait özelliklerin ortaya konması amacıyla yapılan çalışmalardır. Bu çalışmada da, Düzce ilinde görev yapan hakemlerin karar verme stillerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Araştırmanın modeli, verilen bir durumu mümkün olduğunca tam ve dikkatli bir şekilde sunan betimsel modelin uygulandığı nicel bir tarama araştırmasıdır (Büyüköztürk vd., 2016, s. 14-23).

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Düzce ilinde görev yapan farklı branşlardaki hakemler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Düzce ilinde görev yapan ve araştırmaya gönüllü katılım sağlayan toplam 122 hakem oluşturmaktadır. Seçkisiz örnekleme yöntemlerinden olan basit seçkisiz örnekleme yolu ile örnekleme katılımcılara ulaşılmıştır. Bu yöntem, evren güçlü bir şekilde temsil edilmek istendiğinde kullanılır. Bu yöntemde örnekleme tüm bireylerin örnekleme olma olasılıkları eşittir (Büyüköztürk vd., 2016: 85-86). Verileri elde edebilmek için sosyal medya üzerinden duyuru yapılarak katılımcılara ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak katılımcılarının kişisel bilgilerini içeren Kişisel Bilgi Formu ve hakemlerin karar verme stillerini ortaya koyabilmek amacıyla “Melbourne Karar Verme Ölçeği” kullanılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak katılımcılarının kişisel bilgilerini içeren ve araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile Mann vd. (1998) tarafından geliştirilen ve Türkçe geçerlik güvenirlik çalışmaları Deniz (2004) tarafından yapılan “Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II” kullanılmıştır. Ölçek toplam 28 maddeden ve iki kısımdan oluşmaktadır. Ölçeğin birinci kısmında 6 madde bulunmaktadır ve karar vermede öz saygıyı ölçmeyi amaçlamaktadır. Birinci kısımdaki maddelerin 3 tanesi (2,4,6) ters puanlanmaktadır. Ölçeğin ikinci kısmı ise 22 maddeden oluşmakta ve karar verme stillerini ölçmektedir. Ölçeğin Dikkatli (6 madde), Kaçınan (6 madde), Erteleyici (5 madde) ve Panik (5 madde) olmak üzere 4 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin puanlaması “Doğru” cevabına 2 puan, “Bazen doğru” cevabına 1 puan ve “Doğru değil” cevabına ise 0 puan verilerek yapılmaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler tarama deseninde kullanılan kesitsel yöntem ile toplanmıştır. Bu yöntemde verilerin tek seferde elde edilmesi planlanmaktadır (Creswell, 2017: 157). Verileri elde edebilmek için sosyal medya üzerinden duyuru yapılarak katılımcılara ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak katılımcılarının kişisel bilgilerini içeren Kişisel Bilgi Formu ve hakemlerin karar verme stillerini ortaya koyabilmek amacıyla “Melbourne Karar Verme Ölçeği” kullanılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin normalliğini incelemek amacıyla normallik testlerinden biri olan Kolmogorov- Smirnov testi kullanılmıştır. Testin p değerleri anlamlı düzeyde olduğundan dolayı verilerin normal dağılmadığı anlaşılmıştır ($p < .05$). Bu açıdan hesaplanan değer 0.05'den küçük çıkması verilerin normal dağılmadığı şeklinde yorumlanmaktadır (Büyüköztürk, 2017). Veriler normal dağılıma uymadığı için analiz yöntemi olarak iki bağımsız gurubu karşılaştırmak için Mann Whitney-U, ikiden fazla bağımsız değişkeni karşılaştırmak için ise Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. Veri analizlerini yapabilmek için SPSS 25 paket programından yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	47	38,5
	Erkek	74	60,7
Yaş	18-21	48	39,3
	22-25	32	26,2
	26-29	14	11,5
	30 ve üzeri	28	23,0
Medeni Durum	Evli	29	23,8
	Bekar	93	76,2
Kardeş Sayısı	Kardeşim yok	4	3,3
	1 kardeş	59	48,4
	2 kardeş	36	29,5
	3 ve üzeri kardeş	23	18,9
Eğitim Düzeyi	Lise	28	23,0
	Üniversite	90	73,8
	Lisansüstü	4	3,3

Tablo1 incelendiğinde; araştırmaya katılanların %60,7 gibi bir oranda çoğunluğu erkeklerden, oluşmuştur. Yaş açısından bakıldığında %39.3 oranda en fazla 18-21 yaş aralığındaki grup katılım sağlamıştır. %76,2 oranda bekar, %48,4 1 kardeşe sahip olduğunu bildirirken %73,8 gibi büyük oranda üniversite mezunu oldukları görülmüştür.

Tablo 2. Katılımcıların mesleki yaşam ve günlük internet kullanımına ilişkin bulgular

Değişkenler		N	%
Aylık Gelir	10.000 TL ve altı	61	50,0
	10.001-15.000 TL	18	14,8
	15.001-20.000 TL	25	20,5
	20.001 TL ve üzeri	18	14,8
Hakemlik Branşı	Futbol	53	43,4
	Basketbol	20	16,4
	Voleybol	28	23,0
	Bireysel	6	4,9
	Hentbol	11	9,0
Hakemlik Dışı Meslek	Var	71	58,2
	Yok	51	41,8
Hakemlik Süresi	0-1 Yıl	43	35,2
	1-3 Yıl	34	27,9
	3 – 5 Yıl	15	12,3
	5 Yıl ve üzeri	30	24,6
Sporculuk Geçmişi	Yok	17	13,9
	0-3 Yıl	9	7,4

Günlük İnternet Kullanım Süresi	3 – 5 Yıl	20	16,4
	5 yıl ve üzeri	76	62,3
	1-2 saat	10	8,2
	2-3 saat	22	18,0
	3-4 saat	28	23,0
	4-5 saat	16	13,1
	5 saat ve üzeri	46	37,7

Tablo 2'ye bakıldığında ise %50 gibi bir oranının 10.000 tl ve altı gelire sahip olduğu, %43,4'ü gibi en büyük oranda futbol hakemi olduğu, %58,2 oranda hakemlik dışında bir mesleği olduğu, %35,2 oranda 0-1 yıl arası hakem olarak çalışma süresi olduğu, %62,3'ü gibi büyük oranda 5 yıl ve üzeri sporcu geçmişi olduğu, yine %35,7'sinin günlük 5 saat ve üzeri internet kullandığı görülmüştür.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Mann Witney U Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Karar vermede öz saygı	Kadın	47	62,88	2955,50	1650,500	,627
	Erkek	74	59,80	4425,50		
Dikkatli	Kadın	47	65,70	3088,00	1518,000	,233
	Erkek	74	58,01	4293,00		
Kaçınan	Kadın	47	63,29	2974,50	1631,500	,563
	Erkek	74	59,55	4406,50		
Erteleyici	Kadın	47	63,02	2962,00	1644,000	,609
	Erkek	74	59,72	4419,00		
Panik	Kadın	47	61,40	2886,00	1720,000	,918
	Erkek	74	60,74	4495,00		

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>.05$). Ancak puanlar genel olarak incelendiğinde tüm alt boyutlarda kadın hakemlerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Yaş değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	Sıra Ort.	χ^2	p
Karar vermede öz saygı	18-21	48	63,38	6,242	,100
	22-25	32	56,22		
	26-29	14	70,64		
	30 ve üzeri	28	51,18		
Dikkatli	18-21	48	58,50	3,683	,298
	22-25	32	56,69		
	26-29	14	76,11		
	30 ve üzeri	28	64,84		
Kaçınan	18-21	48	58,01	4,735	,192
	22-25	32	66,88		
	26-29	14	47,14		
	30 ve üzeri	28	68,52		
Erteleyici	18-21	48	63,80	1,428	,699
	22-25	32	61,33		
	26-29	14	51,36		
	30 ve üzeri	28	62,82		
Panik	18-21	48	59,32	5,018	,170
	22-25	32	66,48		
	26-29	14	44,79		
	30 ve üzeri	28	67,89		

Tablo 4 incelendiğinde, yaş değişkenine göre; birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>.05$).

Tablo 5. Medeni durum değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Mann Witney U Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Medeni Durum	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Karar vermede öz saygı	Evli	29	60,17	1745,00	1310,00	,811
	Bekar	93	61,91	5758,00		
Dikkatli	Evli	29	63,21	1833,00	1299,00	,763
	Bekar	93	60,97	5670,00		
Kaçınan	Evli	29	65,66	1904,00	1228,00	,463
	Bekar	93	60,20	5599,00		
Erteleyici	Evli	29	62,79	1821,00	1311,00	,819
	Bekar	93	61,10	5682,00		
Panik	Evli	29	61,24	1776,00	1341,00	,963
	Bekar	93	61,58	5727,00		

Tablo 5 incelendiğinde, medeni durum değişkenine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>.05$).

Tablo 6. Eğitim düzeyi değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Farkın Kaynaklandığı Grup
Karar vermede öz saygı	Lise	28	55,18	,344	,842	Lise>Üniversite p=.000
	Üniversite	90	62,46			
	Lisansüstü	4	63,25			
Dikkatli	Lise	28	76,57	9,055	,011	
	Üniversite	90	55,87			
	Lisansüstü	4	82,63			
Kaçınan	Lise	28	69,20	2,072	,355	
	Üniversite	90	59,63			
	Lisansüstü	4	49,75			
Erteleyici	Lise	28	57,77	4,541	,103	
	Üniversite	90	64,16			
	Lisansüstü	4	27,88			
Panik	Lise	28	55,43	4,120	,127	
	Üniversite	90	64,62			
	Lisansüstü	4	33,75			

Tablo 6 incelendiğinde, eğitim düzeyine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında dikkatli alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Diğer boyutlarda ise anlamlı farklılık görülmemektedir ($p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak amacıyla post-hoc testlerinden Tamhane T2 testi kullanılmıştır. Çıkan sonuca göre lise mezunu hakemlerin, üniversite mezunu hakemlere oranla Dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır. ($p<.05$).

Tablo 7. Aylık gelir değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Aylık Gelir	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Farkın Kaynaklandığı Grup
Karar vermede öz saygı	10.000 TL ve altı	61	60,85	2,322	,508	
	10.001-15.000 TL	18	60,22			
	15.001-20.000 TL	25	69,52			
	20.001 TL ve üzeri	18	53,83			
Dikkatli	10.000 TL ve altı	61	55,77	3,343	,342	
	10.001-15.000 TL	18	65,83			
	15.001-20.000 TL	25	68,10			
	20.001 TL ve üzeri	18	67,42			
Kaçınan	10.000 TL ve altı	61	60,82	9,197	,027	10.001-15.000 TL > 15.001-20.000 TL p=,032
	10.001-15.000 TL	18	83,08			
	15.001-20.000 TL	25	53,34			
	20.001 TL ve üzeri	18	53,56			
Erteleyici	10.000 TL ve altı	61	68,49	8,713	,033	10.000 TL ve altı > 15.001-20.000 TL p=,021
	10.001-15.000 TL	18	68,03			
	15.001-20.000 TL	25	48,38			
	20.001 TL ve üzeri	18	49,50			
Panik	10.000 TL ve altı	61	64,06	2,406	,492	
	10.001-15.000 TL	18	67,22			
	15.001-20.000 TL	25	53,00			
	20.001 TL ve üzeri	18	58,92			

Tablo 7 incelendiğinde, aylık gelir düzeyine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarında Kaçınan ve Erteleyici boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır ($p < .05$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu anlamak amacıyla Post-Hoc testlerinden Tamhane T2 testi uygulanmıştır. Çıkan sonuca göre, 10.001-15.000 Tl arası aylık gelire sahip olanların 15.001- 20.000 TL ve 20.000 Tl ve üzeri aylık gelire sahip olanlara oranla Kaçınan boyutunda daha yüksek puanlar elde ettikleri anlaşılmıştır. Erteleyici boyutunda ise 10.000 TL ve altı aylık gelir seviyesine sahip olanların 15.001-20.000 TL aylık gelir seviyesine sahip olanlara oranla daha yüksek puanlar elde etmişlerdir.

Tablo 8. Hakemlik branşı değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Hakemlik Branşı	N	Sıra Ort.	χ^2	p
Karar vermede öz saygı	Futbol	53	63,68	1,806	,771
	Basketbol	20	54,38		
	Voleybol	28	55,84		
	Bireysel	6	62,33		
	Hentbol	11	56,45		
Dikkatli	Futbol	53	54,95	1,870	,760
	Basketbol	20	63,68		
	Voleybol	28	62,54		
	Bireysel	6	67,25		
	Hentbol	11	61,86		
Kaçınan	Futbol	53	54,83	2,228	,694
	Basketbol	20	64,45		
	Voleybol	28	60,86		
	Bireysel	6	69,67		
	Hentbol	11	64,00		
Erteleyici	Futbol	53	57,36	,755	,944
	Basketbol	20	62,23		
	Voleybol	28	60,64		
	Bireysel	6	54,58		
	Hentbol	11	64,64		
Panik	Futbol	53	52,98	6,582	,160

Basketbol	20	72,73
Voleybol	28	64,30
Bireysel	6	46,58
Hentbol	11	61,68

Tablo 8 incelendiğinde, hakemlik branşına göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>.05$).

Tablo 9. Hakemlik Harici Meslek Değişkenine Göre Karar Vermede Öz Saygı ve Karar verme stilleri puanlarının Mann Witney U Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Hakemlik harici meslek	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Karar vermede öz saygı	Var	71	59,32	4212,00	1656,00	,407
	Yok	51	64,53	3291,00		
Dikkatli	Var	71	66,94	4753,00	1424,00	,042
	Yok	51	53,92	2750,00		
Kaçınan	Var	71	64,85	4604,00	1573,00	,212
	Yok	51	56,84	2899,00		
Erteleyici	Var	71	57,35	4071,50	1515,50	,121
	Yok	51	67,28	3431,50		
Panik	Var	71	61,44	4362,50	1806,50	,983
	Yok	51	61,58	3140,50		

Tablo 9 incelendiğinde, hakemlik harici meslek değişkenine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında Dikkatli alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Tabloya bakıldığında, hakemlik harici mesleğe sahip olanların lehine bir sonuç alındığı anlaşılmaktadır.

Tablo 10. Hakemlik süresi değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının, Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Hakemlik süresi	N	Sıra Ort.	χ^2	p
Karar vermede öz saygı	0-1 Yıl	43	63,42	1,283	,733
	1-2 Yıl	34	59,62		
	3 - 5 Yıl	15	53,73		
	5 Yıl ve üzeri	30	64,77		
	0-1 Yıl	43	64,26		
Dikkatli	1-2 Yıl	34	55,12	1,926	,588
	3 - 5 Yıl	15	67,97		
	5 Yıl ve üzeri	30	61,55		
	0-1 Yıl	43	66,26		
	1-2 Yıl	34	59,34		
Kaçınan	3 - 5 Yıl	15	52,57	1,910	,591
	5 Yıl ve üzeri	30	61,60		
	0-1 Yıl	43	66,26		
	1-2 Yıl	34	59,34		
	3 - 5 Yıl	15	52,57		
Erteleyici	5 Yıl ve üzeri	30	61,60	,519	,915
	0-1 Yıl	43	64,26		
	1-2 Yıl	34	58,53		
	3 - 5 Yıl	15	60,93		
	5 Yıl ve üzeri	30	61,20		
Panik	0-1 Yıl	43	57,12	2,675	,444
	1-2 Yıl	34	66,72		
	3 - 5 Yıl	15	69,87		
	5 Yıl ve üzeri	30	57,68		
	0-1 Yıl	43	63,42		

Tablo 10 incelendiğinde, hakemlik süresi değişkenine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>.05$).

Tablo 11. Sporculuk geçmişı değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Sporculuk Geçmişı	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Farkın Kaynaklandığı Grup
Karar vermede öz saygı	Yok	17	48,82	3,693	,297	
	0-3 Yıl	9	52,89			
	3 – 5 Yıl	20	65,70			
	5 yıl ve üzeri	76	64,25			
Dikkatli	Yok	17	72,35	14,147	,003	Yok>3-5 yıl p=.015 5 yıl ve üzeri>3-5 yıl p=.007
	0-3 Yıl	9	51,06			
	3 – 5 Yıl	20	36,93			
	5 yıl ve üzeri	76	66,78			
Kaçınan	Yok	17	65,21	,321	,956	
	0-3 Yıl	9	59,06			
	3 – 5 Yıl	20	59,23			
	5 yıl ve üzeri	76	61,56			
Erteleyici	Yok	17	54,38	1,467	,690	
	0-3 Yıl	9	55,33			
	3 – 5 Yıl	20	66,58			
	5 yıl ve üzeri	76	62,49			
Panik	Yok	17	57,47	2,288	,515	
	0-1 Yıl	9	63,06			
	3 – 5 Yıl	20	71,90			
	5 yıl ve üzeri	76	59,48			

Tablo 11 incelendiğinde, sporculuk geçmişı değişkenine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p>.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak amacıyla Post-Hoc testlerinden Tamhane T2 testi uygulanmıştır. Çıkan sonuca göre; sporculuk geçmişı olmayan hakemlerin, sporculuk geçmişı 3-5 yıl olanlara oranla Dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır. Ek olarak sporculuk geçmişı 5 yıl ve üzeri olan hakemlerin, sporculuk geçmişı 3-5 yıl arasında olan hakemlere oranla Dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 12. İnternet kullanım süresine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Süre	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Farkın Kaynaklandığı Grup
Karar vermede öz saygı	1-2 saat	10	56,60	1,557	,817	
	2-3 saat	22	59,86			
	3-4 saat	28	62,46			
	4-5 saat	16	54,25			
	5 saat ve üzeri	46	65,28			
Dikkatli	1-2 saat	10	72,00	12,352	,015	4-5 saat>5 saat ve üzeri p=.034
	2-3 saat	22	66,05			
	3-4 saat	28	64,88			
	4-5 saat	16	79,94			
	5 saat ve üzeri	46	48,58			
Kaçınan	1-2 saat	10	58,40	2,386	,665	
	2-3 saat	22	63,77			
	3-4 saat	28	55,77			
	4-5 saat	16	72,00			
	5 saat ve üzeri	46	60,92			
Erteleyici	1-2 saat	10	55,90	2,963	,564	
	2-3 saat	22	63,16			
	3-4 saat	28	53,16			
	4-5 saat	16	69,09			

	5 saat ve üzeri	46	64,36		
Panik	1-2 saat	10	50,90	2,293	,682
	2-3 saat	22	60,30		
	3-4 saat	28	60,18		
	4-5 saat	16	71,41		
	5 saat ve üzeri	46	61,74		

Tablo 12 incelendiğinde, bir günde internet kullanım süresine göre birinci kısımdaki karar vermede öz saygı ve ikinci kısımdaki karar verme stilleri puanlarında Dikkatli alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak amacıyla Post-Hoc testlerinden Tamhane T2 testi uygulanmıştır. Test sonucunda; internet kullanım süresi 4-5 saat olan hakemlerin, internet kullanım süresi 5 saat ve üzeri olan hakemlere oranla Dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır.

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada hakemlerin birinci kısımda yer alan karar vermede öz saygı puanları ve ikinci kısımda yer alan karar verme stilleri puanlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgular literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Bulgular incelendiğinde, karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Açıcı ve Çebi (2020), voleybol hakemlerinin karar verme stillerini araştırdıkları çalışmalarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuşlardır. Yine literatürde farklı branşlardaki hakemlerle yapılan çalışmalarda bulgularımızla paralellik gösteren sonuçlar bulunmaktadır (Bahadır & Certel, 2013; Dikmen, 2022; Öztürk Çelik, 2020; Selvi & Karagün, 2017). Literatürde sadece hakemlerle yapılan çalışmalarda değil sporcular (Eraslan, 2015; Kelecek, Altıntaş & Aşçı, 2013), beden eğitimi ve spor öğretmenleri (Yılmaz, 2022) ve öğrenciler gibi (Eraslan, 2015) farklı gruplarla yapılan çalışmalarda da cinsiyet değişkenine göre farklılık görülmediği ortaya konulmuştur. Bu sonuçlar karar verme becerilerinin cinsiyete bağlı bir nitelik olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4 incelendiğinde, yaş değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Literatürde de benzer bulgulara sahip çalışmalara rastlanılmıştır. Farklı meslek gruplarından olan hakemlerle (Açıcı ve Çebi, 2020; Dikmen, 2022) ve Beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle (Yılmaz, 2022) yapılan çalışmalarda yaş değişkenine göre karar verme stillerinin anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı ortaya konulmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında, yaş değişkeninin karar verme stilleri üzerinde önemli bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 5 incelendiğinde, medeni durum değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Literatüre bakıldığında; medeni durum değişkenine göre karar verme stillerinin anlamlı farklılık oluşturmadığını ortaya koyan benzer çalışmalar bulunmaktadır (Açıcı ve Çebi, 2020; Dikmen, 2022; Ghareeb ve Kaya, 2022; İrum, Bajwa, & Khawar, 2020; Selvi & Karagün, 2017; Yılmaz, 2022). Bu bulgular, evli ya da bekar olma durumlarının karar verme stillerini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6 incelendiğinde, eğitim düzeyi değişkenine göre karar vermede öz saygı puanında ve kaçınan, erteleyici ve panik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmezken; dikkatli alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır.

Gruplar arası karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında, lise mezunu hakemlerin, üniversite mezunu hakemlere oranla dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır. Açıcı ve Çebi (2020) yapmış oldukları çalışmada, lisansüstü mezunu hakemlerin, lise mezunu hakemlere oranla karar vermede öz saygı boyutunda daha yüksek puanlara sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Atılgan ve Tükel (2019) ise dikkatli boyutunda lisansüstü mezunu hakemlerin lisans mezunu hakemlere oranla daha yüksek puanlar elde ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Sonuçların çeşitlilik arz etmesi, konuyla ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Tablo 7 incelendiğinde, karar vermede öz saygı, dikkatli ve panik alt boyut puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Ancak kaçınan ve erteleyici alt boyut puanlarında anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır. Gruplar arasındaki farklar incelendiğinde, 10.001-15.000 TL arası aylık gelire sahip olanların 15.001- 20.000 TL ve 20.000 TL ve üzeri aylık gelire sahip olanlara oranla Kaçınan boyutunda daha yüksek puanlar elde ettikleri anlaşılmıştır. Erteleyici boyutunda ise 10.000 TL ve altı aylık gelir seviyesine sahip olanların 15.001-20.000 TL aylık gelir seviyesine sahip olanlara oranla daha yüksek puanlar elde ettikleri görülmüştür. Bu durum daha düşük gelir seviyesine sahip olanların karar vermeden kaçınma ve kararı erteleme yönünde davranışlara sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Literatüre bakıldığında ise gelir düzeyi değişkenine göre farklılık bulunmayan çalışmaların olduğu görülmüştür (Açıcı ve Çebi, 2020). Konuyla ilgili daha kesin sonuçlara ulaşabilmek için daha büyük örneklem düzeyine sahip ve farklı branşları da ele alan araştırmaların yapılması önem arz etmektedir.

Tablo 8 incelendiğinde, hakemlik branşına göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Literatüre bakıldığında ise; anlamlı farklılık bulunmayan çalışmaların (Atılgan & Tükel, 2019; Dikmen, 2022) yanı sıra, farklı branşlarda yer alan hakemlerin karar verme stillerinin ortaya konduğu bir çalışma sonucunda, karar verme stillerinin hakemlik branşına göre anlamlı şekilde farklılaştığı ortaya konulmuştur (Öztürk Çelik, 2020). Bu sonuçlar, karar verme stillerinin branş bazında incelendiği daha fazla çalışmanın yapılması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 9 incelendiğinde, hakemlik harici meslek değişkenine göre kaçınan, erteleyici, panik ve karar vermede öz saygı alt boyut puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken dikkatli boyutunda anlamlı farklılık olduğu anlaşılmıştır. Buna göre, hakemlik harici mesleğe sahip olanların, olmayanlara göre daha dikkatli kararlar verebildikleri söylenebilir. Farklı mesleklerde eğitim almanın ve farklı sorunlara maruz kalmanın dikkat becerisine olumlu etkisi olabileceği düşünülmektedir. Bu konuda kesin sonuçlara varılabilmesi için daha kapsamlı çalışmaların yapılması uygun görülmüştür.

Tablo 10 incelendiğinde, hakemlik süresi değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Literatüre bakıldığında benzer sonuçların elde edildiği çalışmaların olduğu görülmüştür (Açıcı ve Çebi 2020; Bahadır & Certel, 2013; Dikmen, 2022; Selvi & Karagün, 2017).

Tablo 11 incelendiğinde, sporculuk geçmişine göre karar vermede öz saygı, kaçınan, erteleyici ve panik alt boyut puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak dikkatli alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Gruplar arasındaki farklar incelendiğinde; sporculuk geçmişi olmayan hakemlerin, sporculuk geçmişi 3-5 yıl olanlara oranla dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır. Ek olarak sporculuk geçmişi 5 yıl ve üzeri olan hakemlerin, sporculuk geçmişi 3-5 yıl arasında olan hakemlere

oranla dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmektedir. Ghareeb ve Kaya (2022), futbolcuların karar verme stillerini inceledikleri bir çalışma sonucunda sporcuların spor yılının artmasının karar verme düzeylerini olumlu yönde etkilediği yönünde bir sonuca varmışlardır. Sporculuk geçmişinin 5 yıl ve üzeri olmasının, daha dikkatli kararlar alınmasını sağlayabildiği düşünülmektedir.

Tablo 12 incelendiğinde, günlük internet kullanım süresine göre karar vermede öz saygı, kaçınan, erteleyici ve panik alt boyut puanlarında anlamlı bir farklılık görülmezken; dikkatli alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Gruplar arasındaki farklılara bakıldığında; internet kullanım süresi 4-5 saat olan hakemlerin, internet kullanım süresi 5 saat ve üzeri olan hakemlere oranla dikkatli boyutunda daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır. Bu durum internet kullanım süresinin fazla artış göstermesinin dikkat seviyesini azaltabileceği şeklinde yorumlanabilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak hakemlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, hakemlik branşı ve hakemlik süresi değişkenlerine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinde anlamlı farklılık bulunmadığı anlaşılmıştır. Eğitim düzeyi, aylık gelir, hakemlik harici meslek, sporculuk geçmişi ve internet kullanım süresi değişkenlerinde ise gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Çıkan sonuçlar doğrultusunda ileride yapılacak olan çalışmalar için, daha farklı değişkenlerin dahil edilmesi, daha büyük örneklem gruplarıyla detaylı araştırmaların yapılması önerilmektedir.

6. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: *Yazarlar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.*

Finansal destek: *Yazarlar tarafından finansal destek olmadığı bildirilmiştir.*

Etik Kurul Onayı: *Bu çalışma için etik kurulu onayı Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan alınmıştır.*

Bilgilendirilmiş Onam: *Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.*

7. KAYNAKÇA

- Açııcı, S. & Çebi, M. (2020).** Ulusal ve Uluslararası Voleybol Hakemlerinin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(70).
- Atılğan, D., & Tükel, Y. (2019).** Hakemlerin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi. *Sport Sciences*, 14(2), 22-32.
- Bahadır, Z., & Certel, Z. (2013).** Evaluation of life satisfaction, self-esteem in decision-making and decision-making styles of weightlifting referees. *Science, Movement and Health*, 13(2), 582-587.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016).** Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara, Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017).** Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. 23. Baskı. Ankara, Pegem Akademi.
- Creswell, J.W. (2017).** Araştırma Deseni. 3. Baskı. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Deniz, M. (2004).** Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, (15), 23-35.
- Dikmen, A. (2022).** Farklı Branşlarda Görev Yapan Takım Spor Hakemlerinin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Samsun.
- Eraslan, M. (2015).** Üniversite spor bölümü öğrencilerinin atılğanlık ve karar verme stillerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 4(1), 214-223.
- Filipe, L., Alvarez, M. J., Roberto, M. S., & Ferreira, J. A. (2020).** Validation and invariance across age and gender for the Melbourne Decision-Making Questionnaire in a sample of Portuguese adults. *Judgment and Decision Making*, 15(1), 135-148.
- Ghareeb,, M., & Kaya, M.(2022).** Futbolcuların karar verme stillerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 119-131.
- Guillén F., & Feltz D.L. (2011).** Conceptual model of referee efficacy. *Front Psychol*, 2(25), 1-5.
- Irum, U., Bajwa, R. S., & Khawar, R. (2020).** Motivation and decision-making styles at work: A comparison of public private sector managerial positions. *Review of Education, Administration & Law*, 3(1), 77-89.
- Kelecek, S., Altıntaş, A., & Aşçı, F. H. (2013).** Sporcuların Karar Verme Stillерinin Belirlenmesi. *Cbü Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 21-27.
- Mann, L., Radford, M., Burnett, P., Ford, S., Bond, M., Leung, K., ... & Yang, K. S. (1998).** Cross-cultural differences in self-reported decision-making style and confidence. *International journal of psychology*, 33(5), 325-335.
- Öztürk Çelik, D. (2020).** Farklı spor dallarında görev yapan hakemlerin karar verme stillerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 385-398.
- Selvi, S., & Karagün, E. (2017).** An analysis of decision making strategies of Kocaeli region football referees. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 37, p. 01043). EDP Sciences.
- Shiloh, S., Koren, S., & Zakay, D. (2001).** Individual differences in compensatory decision-making style and need for closure as correlates of subjective decision complexity and difficulty. *Personality and individual differences*, 30(4), 699-710.
- TDK. (2023).** <http://www.tdk.gov.tr>. Erişim Tarihi: 30.05.2023.
- Yerebatan, Z. (2019).** *Basketbol klasman hakemlerinin karar verme stilleri ve özgüven düzeylerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Yılmaz, B.H. (2022).** Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Zaman Perspektifleri İle Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Sakarya

Extended Summary

Introduction

Human beings are social beings who constantly interact with their environment. These interactions bring along problems that need to be solved and alternatives that need to be decided. Being able to make the right choice among alternatives has been recognized as an important phenomenon and this phenomenon has been evaluated in relation to decision-making skills (Mann et al., 1998; Öztürk Çelik, 2020). While making a critical decision, the referee follows a unique path and tactics according to his/her experiences and the criticality of the situation (Deniz, 2004). In addition to individual differences in the decision-making process, it is thought that differences related to the sport branch may also be effective in the decision-making processes of referees. In this respect, the question of the level of decision-making styles of referees working in different branches was taken as the main problem and it was aimed to reveal the decision-making styles of referees in different branches and to evaluate them in terms of socio-demographic characteristics.

Method

The research model is a quantitative survey research in which the descriptive model is applied, which presents a given situation as fully and carefully as possible (Büyüköztürk et al., 2016, pp. 14-23). The population of the study consists of referees in different branches working in Düzce province. The sample of the study consists of a total of 122 referees working in Düzce province who voluntarily participated in the study. The participants in the sample were reached through simple random sampling, which is one of the random sampling methods. As a data collection tool, the Personal Information Form, which includes the personal information of the participants and prepared by the researchers, and the "Melbourne Decision Making Scale I-II" developed by Mann et al. (1998) and whose Turkish validity and reliability studies were conducted by Deniz (2004) were used.

The scale consists of a total of 28 items and two parts.

Findings, Discussion and Results

When the findings are examined, it is understood that there is no significant difference in self-esteem in decision making and decision making styles scores according to gender variable.

When Table 4 is examined, it is understood that there is no significant difference in the scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles according to the age variable.

When Table 5 is examined, it is understood that there is no significant difference in the scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles according to the marital status variable.

When Table 6 is examined, it is understood that there is no significant difference in the scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles scale sub-dimensions according to education level in the sub-dimensions of self-esteem in decision-making, avoidant, procrastinator and panic, while there is a significant difference in the careful sub-dimension. When the results of the comparison between the groups are analyzed, it is understood that referees who graduated from high school have higher scores in the careful dimension compared to referees who graduated from university.

When Table 7 is examined, when the sub-dimension scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles were analyzed according to monthly income variable, it was seen that the scores of self-esteem, cautious and panic sub-

dimensions in decision-making did not change according to income level and there was no significant difference in terms of income.

When Table 8 is examined, it is understood that there is no significant difference in the scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles according to the refereeing branch.

When Table 9 is examined, when the subscales of self-esteem in decision-making and decision-making styles are examined according to the non-refereeing profession variable; it is seen that there is no significant difference in the avoidant, procrastinator, panic and self-esteem in decision-making sub-dimension scores, while there is a significant difference in the careful sub-dimension scores.

When Table 10 is examined, it is understood that there is no significant difference in the scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles according to the duration of refereeing.

When Table 11 is examined, it is seen that there is no significant difference in the scores of self-esteem in decision-making and decision-making styles scale; self-esteem in decision-making, avoidant, procrastinator and panic sub-dimensions according to the athletic background.

When Table 12 is examined, it is understood that there is no significant difference in the self-esteem in decision-making, avoidant, procrastinator and panic sub-dimension scores of the self-esteem in decision-making and decision-making styles subscale according to the duration of daily internet use, while there is a significant difference in the careful sub-dimension. When the differences between the groups are examined, it is understood that the referees whose internet usage time is 4-5 hours have higher scores in the careful dimension compared to the referees whose internet usage time is 5 hours or more.

As a result, it was understood that there were no significant differences in self-esteem and decision-making styles of referees according to gender, age, marital status, refereeing branch and refereeing duration. It was seen that there were significant differences between the groups in the variables of education level, monthly income, profession other than refereeing, sportman background and internet usage time.

How to cite: Alper, R., Karagun, E., Gorun, L. (2023). Examination of Decision-Making Styles of Referees Working in Düzce Province. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 5(2), 27-41. Doi: 10.52272/srad.1344671